

המזלזל

עתו שבועי

לכל עניני החיים. לספרות ולמדעים ולכל עניני היהודים

..... יוצא לאור בכל ערב שבת.

מחיר החתימה:

באוסטריה-אונגריה:	
לשנה	6 כתרם
לחצי שנה	3
לרבע	1.50

באשכנז:

לשנה	7 כתרם
ביתר הארצות:	
לשנה 8 כתרם	— 8.50 פראנק.

האדרסה לבית המערכת ולארמיניסטריצה:
 „Hamicpe“
 ul. Św. Sebastyana 32, Kraków.

מחיר מודעות או הוכרות לנפטרים
 לפי גרל השטח.

ברכת מו"ש חצי הכתר. בראש הגליון
 שני כתרם.

גליון בודד 12 הלר.

מכתבים בלתי חפשים לא יתקבלו.
 כ"י, שלא נרפס, לא יושב לבעליו.
 המשנה מקומו עליו להודיענו מיד לא
 רק שם מקומו החדש, כי אם גם שם
 בקימי הקודם.

מחיר שנוי אדרסה חצי הכתר.

Kraków, 3 Lutego 1905.

גליון ה

הראשון ב"ח שבט תרס"ה.

תחית העם היהודי.*

(המשך)

הבגלל זה, שאין קפיצות בטבע, שהכל הוא מסובב, עלינו להרחיק את ההסתובבות המהירה ולזחור בשכלול? הבטבע המתה, שאין בהרצון פנימי, אינם נעשים — בשעת רעש הארץ אי התפצצות הד שרפה, — שנים ברגע אחד יותר מאשר בדרך התפתחות לאמית במשך אלפי שנה? בהתפצצות הפתאמית, שבאה ע"י כבות קודמות, נעורו גורמים הרבה לפעולה והחישו בזמן קצר מה שלא היו מספיקים ויבליים רבים בדרום הרגילה. הבעולם החיים אין השנויים מהירים? הפרופסור הונג'ר ורי (Vries) מיסד שטת מוטציון (השתנות) הראה, שרק פתאום, ע"י פעולה מקובצת של סבות הרבה, הפועלות במהרה זו אחר זו, נעשים שנים חשובים. לפי דעתו אין די בהלשנויים הקטנים הנגלים לתת איזו נמיה חדשה למין. המעמיק להבין את ההתפתחות, היא יודע, שאף בטבע אין דרך התפתחות שוה תמיד בניגע לזמן. לפעמים, מה שהיה צריך למאות מליוני שנה, יספיקו לו ירחים אחרים. ההתהוות היא הכפלה קצרה-של ההתפתחות הארוכה. העובר כמעט אמו עובר, לפי התגליות של קולמאר, ארנסט בעד, פר. מילר, אנאסיין, העקל, כל שלבי ההתפתחות, מן בריה בעלת תא אחד עד באו למדרגת אדם הטבע בעצמה הוורת הסטורית ההתפתחות כמעט בלי שנוי (פאלינגניזם)

* ראה „המצפה“ גליון ג.

או תסוג לאחור לזמן מה. לפי חוק ההתפתחות מוכרחה היתה התרבות החדשה לבא מן התרבות העתיקה, ואולם ביניהן הפסיקה תרבות ימי אבינים, שמניעה היתה רגש דתי מתלהב לרגע, דרך עקלתון היה המעבר מן תרבות אחת לשניה, פתולים, שאינם נותנים כבוד להשכל האנושי וההתקדמות. להתפתחות יש מוכן אחר, מאשר יש לה בשוק החיים הגסים. תנועה, המשתמשת בניב ההתפתחות בתוראתה השוקית, תראה או על אפיסת דצונה והפסקת כח החיים שבה או על הולשת אידיאתה, מנמתה, שרק היא היא הגורמת המניעה. ציור מן הפעולה הלאמית הקטנונית, שדורשים בעלי ההתפתחות המוטעת ומן הפעולה המהירה, השואפת בלי הרף להתבלית היעודה, אוכל לתת דברי ימי תעלת זוועי (המחברת את הים התיכון לים סוף במצרים). בתעלה הזאת עמלו לריק בימי העולם העתיק: פרעה רעמסס, פרעה נכה, דרויש היסטספס, תלמי פילאדלפוס, טריאנוס, וכימי הבינים הכלוף עומר. למען הפרה הטריחו לגיונות עבדים כמה יובלי שנים וכל עמלם היה לריק. אם גם עלתה ביד אחד, להפוך שלולית קטנה, הורה ונסתמה אחרי זמן קטן ופעולת דורות שלמים היתה מאפע, לפי שהיתה בלי תחבולות מכוונות לתכליתן, כי-אם בעזרת כלים פשוטים, הטובים רק להפירה לאמית. ואת המפעל הזה פעל בדורנו במשך עשר שנים איש מודרני על ידי המכוונות החדשות ובהשענו בתחבולה מדויקת ומחושבת מראש. הוא לא פור את שכלו וכחו להפירה פעומית, לצעוד

בחדשים אחרים. בן הוא בעולם הדומם והחיים, שאין בו שאיפה מוטבעת לאיזו מטרה, שהסכות העורות פועלות בו בלי תכלית, וגם שם יש ההחלפות נחפות, גם שם התקון המתקדם נעשה במהירות, ומכל שכן בחבר: האנושית במקום שם יש רצון שהשכל הוא לו מורה דרך. אהת היא פה לענין אם הרצון הוא הפשי או לא. ככל אופן, בעל הרצון תחת הנהגת השכל בוחר בדבר הכי טוב ומועיל לו או במלים אחרות: בגורם הכי חזק, למען השיג מה או להגן על עצמו. בן אדם הוא פועל לפי צווי שכלו. אותו ישרת גם בנין הסטוריה עם מיליאדי עובדותיה, רמיוותיה מיעצות אותו לבחור משלים מן ההיסטוריה מחזקים או מרפים את גורמיו. לבחירתו יעזר גם הנסיון העצמי, למען ידקדק במעשיו. בן אדם, שהשכל מוליכו, יכול לצין את הקרן שילך בו לצטרפו הוא ימחר לקשור את הסכות המועילות לו זו עם זו, עד השיג את מנמתו. הרצון הפאטאליסטי, כלומר, שאינו משתמש בהשכל הרואה למרחקים, וכמכט שאינו יוצא מתחום העכשוו, הוא מבקש רק לרכוש לו תועלות קטנות, שאינן מחישות את העתיד רק מכיאות טוב. ונועם להחיה, ככטחו שמוק כל סוף תביא ההתפתחות את אשרה — הוא לא יכול לפעול לפי ערכו האמתי, הסטורי, של הדבר; כאשר יחזור אהרי גורמים להטיב לו, לא יוכל לבחר תמיד בטוב אדרבה, מפני קוצר-דאיתו והגבלו ישיג לפעמים את הרע, את המעכב, הסכות המקדימות את הטוב תתאחרנה, וההתפתחות תרפה

בעצת אשתו המשכלת, ויבן לו ארמון ויקן לו מרכבה וסוסים יקרים, וישלח ידו במסחר ויהי איש מצליח. ותוסף רעיותו העדינה ותשאל ממנו להסב את שמו „געציל“ ל„געאָרג“ ואת שמה „חנה“ ל„אנא“, גם את הדבר הזה לא מנע ממנה. וירא געאָרג את כל אשר עשה והנה הוא טוב מאד, כי מני או מצא לו מהרבים בין האצילים הפולנים ויכבדוהו כביכול בנוצרי, ויעזרו על ידו לרדוף את הציונים שנואי נפשו עד חרמה. ותלר לו אננא אהובתו בנים ובנות וילמדו בבתי ספר ויגדלו ויהיו לאנשים אינטליגנטיים, והנה אהה, מכוכה חדשה! בניו הפצו להיות יועצי כתי משפט, שרי מחוזות וכיוצא בהם, בנותיו חשקו להנשא לארונים, והנה חומת ברזל מפסיקה ביניהם ובין מטרותם. יהודים הם, ואן העטרה הולמתם. כמעט העמים המקרה „חבילות“ חדשות על שכם ר' געאָרג, לולא ידעה אננא לנהלתו בעצתה הטובה. „מה נעשה בגלותנו חמר?“ אמרה לו פעם אחת, אחרי קראה את ההצעה, ששכה לה הכמר, „הן הש"י יודע האמת, כי אנשים אנחנו לעשות את הדבר הזה, הן גם התורה אומרת לנו: „לא תעמוד על דם דעך“ ואין נעמוד אנחנו על דם צאצאינו היקרים לנו מכל היהודים השוטמים, המתגאים על יהדותם?“ וכדברה את דבריה האחרונים טפחה בורה על שפתיה, שכנעה כמין מצנפת והאמר בקול נמוך „אל תוכיחי, רבש"ע, על דברי!“

הערב! בערב אחר התפלה מצא ר' געציל לאשרו את אשר קנה כל היום, כי ליל יאה"צ היה לרי טוררוס הפרופינמור... הוא שתה שנה וישלש ויישב לבו עד סוף האשמורה הראשונה בשבת „אחיס טובים“ וב„רבורים טובים“. בהתלהבותם החרימו את ה„סמא אחרא“ (הציונים, עזי הפנים) וישימום כחרגא דיומא. סוף סוף הגיעה העת לשוב הביתה, כי האשמורה השניה הנה באה, ואז הכלבים צועקים. ילך נא ר' געציל ויראה מה „בלבו“ עושה. ויהי אך הופיע על מפתן הבית, ותקדמהו יאכנע דאָכריש בעביט... (במחילה) על פניו, ובפיה מלאה לו את כל התיכחה הכתובה בתורה. עיף, עלוב וחפוי ראש נפל אל המטה השבורה, אשר בפנת הבית וישן. ויחלום, והנה זקנתו הצדקת מביאה לו שלשה נימרים ואומרת לו: „לך בני אל בית העלמין, ושם תמצא תחת מצבתך, שנפלה על קברי, צרור של עשרים כתרם, ושם מהרה את הנומרים ואת הכסף בלוטריה ותצליח!“ הבקר אור ור' געציל זכר את הנומרים וימצא את צרור הכסף, כאשר אמרה לו זקנתו, ויעש כאשר צוההו, ויהי ר' געציל פתאום לעשיר גדול. ויסע ר' געציל למרחקים ויעזוב שם את חטוטרותו „חבילות“ האחת, וישב ויגרש את ה„פרענות“ שלו, חבילתו השניה. וישא לו את הנה היפהפיה לאשה ויאחבה מאד. עתה הוא חי בעולמו, עתה הוא יהודי בלי „חבילות“. ויקן לו ר' געציל נחלת שדה

פיריטון.
 בן-דליה.
 רגיל הוא ההמון לאמה, כי „לכל יהודי יש שתי „חבילות“, וראיה לדבר: בששאלים איזה יהודי שיהיה, מה נשמע על ארות „חבילה“ של צרות שעליו, היא חוזר ושואל: „איזו חבילה?“ שמע מינה כי שתיים יש לו. אך הפתגם הזה הוא רק הלצה בעלמא. אולם לר' געציל הגבן היו באמת שתי חבילות, שלא יכול להפטר מהן בשום אופן. אחת החטוטרות ממול ערפו, והשנית אשתו המרשעת, כרחים על צוארו. פעם שמע ר' געציל, כי במרחקים יש רופאים לבעלי חטוטרות ושיכולים הם לעשותו אדם ככל האדם, לו אך היו בידו אלף כסף. יודע ר' געציל גם זאת, כי יכול הוא להוציא את ה„עפוש“ (אשתו, ימ"ש!) מבתו כמשחל בוגיאת מחלבא, לו אך היו בידו שקלים אחרים להוצאות הגט. אבל היש לר' געציל אף פרוטה כפולה בכיסו?
 יהיה היום, וחמישי בשבת היה, יום שה„פרעניות“ האלה ככלבים חצופין תצעקנה „הב הב" וימצא לו ר' געציל מנום בעלית ביהמ"ד הישן עד

קמן בא"י ובארצות השכנות אליה, ואין בהם מרגיש את עצמו כהעמים המושלים בבה הרוב, כי הם שייכים ללאומים שונים. באופן כזה, ברכשנו ארץ כמותה של עצמנו ע"י החרשת, נוכל אחר זה להושיב חלק מסוים מנרחי עמנו בארץ ישראל, בסוריא ובארם-נהרים, בדרך שטתית ומתירה, ע"פ שמה קבועה ובזמן קצר. הארץ באפיה החרשתית תוכל להיות לממשלה עצומה בעלת כסים אינדוסטריאלי. לאכרים אין בכלל צרך גדול, האגרוניות ירדה ממעלתה מפני פריחת החרשת. אפס אם נהפוך שגם אצלנו תמצאנה כל המפלגות שבועמים אחרים, אז אלה היהודים, העוסקים גם עתה בעבודת האדמה, כמו יהודי בוש, חלק גדול מיהודי מרוקו, מיהודי בוכרה, מיהודי קוקו, הקולוניסטים מדרום רוסיא ומארגנטינה, (מספרם הכולל הוא כהצי מיליון) יוכלו להיות אצלנו מפלגת האכרים.

(המשך יבא)

פרועמישל. קתתיהו מיוזי
(Dr. Judacus).

ענינים מדיניים.

הפרלמנט האוסטריאני. מועצת הממלכה עושה עבודתה בשקידה. ענין התמיכה לעובדי האדמה נגמר ועתה באה ההצעה על ארות תרומת הצבא. רק הציר האנטיסמיטי הערצאג נקם בפרלמנט על אשר החליט למסרו לבית דין ע"פ דרישת ביה"ד בבארען על פנעו בכבוד אנשים, ויררוש לקרוא את האינטרפרציות בכתבם, למען הפריע את העבודה. נעים היה לראות איך רדפו האנטיסמיטים בעלי ברית לואיגר את צוררנו זה, מכת וואלף, אשר כבר הכניס הצעה "פני שתי שנים לחחרים את היהודים, ולגזול את כל זכויותיהם.

אונגריא אחרי הבחירות. בקש לו הנמל קרנים והנה גם אינו נכרתו ממנו. כן אומרים היום על הממשלה של מיסא. בקש מיסא לחזק את ממשלתו ולהכריע את קמיו בבחירות החדשות ע"י הבחורים, למען יוכל לרדות באונגריא ביד הזקה על פי שטתו והנה לקחו הבוחרים, העם, גם רבים מן הצירים הלבנלים הנאמנים לו ויתנו לו צירים מתנגדים תהיתיהם. כל מפלגות האופוזיציא התרכו בבחירות האלה והלבנלים התמעטו מאד. ברכ"ה צירים יצאו הלבנלים מן הפרלמנט הקודם וישבו רק בקס"א, ומפלגות מהנגריו יצאו בקנ"ח צירים וישבו ברל"ד. אחרות

לנו האמצעי הכי טוב והכי מהיר להשיג את ארץ אבותינו בעד הלאום. החרושת היא היום המניעה היותר גדולה בעולם, שלמונה הכלכלי עצום מאד. רק על ידיה נוכל להדביר תחתינו את המורה הקרוב הנדרם שנת המות, שגם כל רגש היים וכל תנועה ממנו. בתי החרשת בא"י ובסוריא ובארם נהרים יוכלו למשוך שמה רבבות פועלים, ומאות אלפים סוחרים, אומנים ומתוכים מכל מין. המליונים היוצאים היום משם ע"י נוסעי המסחר, לפירמות שונות באירופה השולחות שמה סחורתם, ישארו אצל הקבלנים בארץ עצמה. ובה נשיג את השלטון על עניני המורה. מסלות הברזל נבנה בעצמנו, תחת שהיום יבנו אשכנזים שם מסה"ב, גם קבלניות אחרות של הממשלה נוכל לעשות. כאשר יסתכבו עניני הממשלה הטורקית, החולבת ומתנונית, בעניני ישראל, כאשר תדע ממשלת טורקיא, כי הוא תלויה בנו בעניני הכלכלה, כבואה לאיזה משבר כספי, תהיה מברחת, לתת לנו שלטון עצמי. ואם תקרע הממלכה לגורים, כאשר יחלקו את מדינותיה או יעשו אותן לעומדות ברשות עצמן, אז לנו תהיינה הארצות, שהתבססנו בהן. מפני הוצאות הישוב איננו צריכים לפחד. לסכומי הוצאות אצל יסוד קולוניות, שמצייירים בעלי פחד, (כמו מר ז"ס בהשלוח), ומכעיתים בהם את ציונינו, אין מקום בארץ ישראל, מפני שני טעמים. האחד, שרוב הוצאות האלה לא הוצאו ליסוד קולוניות, כי-אם על הצורך, הקרבות עם שבטים שונים, על הפקידים וכדומה, רק בהלק קמן ממנו עזרו להקולוניות בעצמן. שנית, דבר נודע הוא להנציגלאקונומים, שהקבלנות, שתעסוק בה ממשלה קשה הרבה יותר מקבלנות פרטית. כי הממשלה תוציא הוצאות יתרות בשביל פורמליות היצוניות, ולפי שחסר לה רצון-פועל חפשי, על כן יגיעתה רבה מאד ולא נוכל להשוות לה קבלנות פרטית. אותן הקולוניות האנגליות, אשר האיניציטיבה הפרטית חוללה אותן, מראות למדי, מה הוא רצון חפשי הפועל לעצמו, אולם גם שם היו הוצאות יתרות ע"י מלחמות. ולא כן בנדון שלנו. יסוד בתי החרשת, הקרובים לשכר ורהוקים מהפסד, לא יוכלו לגרום הוצאות יתרות. הקבלנים הפרטים ישינו כה-פועל מיוחד ע"י האידיאה המעוררתם וע"י הנטיה שכאדם להגן על עניני עצמו ויפעלו באופן היותר טוב ומועיל. הוצאות לכריתת היערות, לבנין הערים, העולות בכל התישבות בדמים מרובים, אינן שייכות פה, מפני הנאי המקום. פחד מפני הנרות וקטמות אין כלל, כי זרים יש רק במספר

לאט למגמתו; במהירות בלתי נפסקת בקע את התעלה, פרין המשעול הקשה, המחבר היום את שני הימים הגדולים. ארדיכל צרפתי, פרדיננדר דה לסה, (Lesseps), עשה את העלת זועץ משנת תרי"ט עד תרכ"ט. עוד בימי נפוליאן נדמה, שתעלה כזאת לא תהיה מכשרת לאניות הגדולות. אחרי שהרוח האנושי, הנסיונות של כל מין אדם בראו את הפניקה המושלמת, יוכל להעשות בזמן קצר מה שיגעו לריק מאות דורות, לפי שבימינו יפעלו ע"י רצון שואף למטרה, רצון פועל לפי בחירת השכל. ואולם בימי קדם חסרו התחבולות, חסר הנסיון. והגדול שיצא לפעמים מן ההתפתחות הלאומית, היה על פי מקרה ומפני זה בלי שלמות ידועה, כי הפעולות הפרטיות שלקחו חבל כיצירת אותו הדבר הגדול, לא פעלו באופן היותר מתאים להתהיות החיון הלו, הן פעלו כפי שנודמן, על כן אם גם אירע, שאיזה דבר כביר נולד בלי הכנה תכליתית, היו גם לו חסרונות.

עם בעל תרבות, הרוכש לו מושב, אינו צריך לסול לו אורה הזוהילה הלאומית. הקולטורה השמושית, דברי ימי יסוד מושבות של עמים אחרים והתפתחותם ילמדוהו את נתיבו, אשר בו ימהר אל מבוקשו. ההתפתחות הלאומית מכיאה רק מעט, וגם מקררת את התלהבות העם, מרפה את ידי העובדים בעלי הכשרון. את הישוב הלאומי של מאות שנה עלינו לנטוש, כדבר בלה מיושן. אם נחתור בפעולת עצמנו וביריעת מטרתנו ונשתמש בכל הרכוש, שרכש לו הרוח האנושי עד כה, אז נוכל להיות כמאוחים, שעבודתנו לא תחטיא את מטרתה, שתעלה בידינו לכונן מושב לעם העברי, שיתפתח בלי עכוב.

הישוב הקמן, יסוד כפר אחר כפר, לא די שאינו מביא תועלת, לא די שאין בכחו להחיש את אידיאלנו, אלא גם מוזק הוא להציונות כלה, מפני שגרעין העם יתיחס אליה כאי רצון, מפני שאכרה הכשרתו לעבודת האדמה. למה נתעה את עצמנו, נרמה את שכלנו, שאפשר למפלגת סוחרים ואומנים לחזור להיות אכרים? אם גם אחרי התאמצות ענקית יעלה במקצת להקים איזו מפלגת אכרים יהודים, שבכל אופן לא מן הטובים יהיו, עון פילוי יהיה לנו, להסב אחרנית נלגלי התפתחות איזה עם, שהתרומם כבר מהמצב השפל של האכר. אירילה תמה וילדותית של חיים בטבע אינה כדאית לקרבן בזה*.) ישוב אינדוסטריאלי הוא ויהיה

(ראה מאמדי "השיבה אל הטבע ותחית ישראל המצפה" גליון כ"ז.)

פלטיאל לבש את מעיל-החרף המטולא טלאים על גבו טלאים, עד אשר לא נכר איזה מהן גוף הכנר, את נעליו הקרועים ערף בסחכות, לבל יחדור הקור, והוא עומד כבר הכן על מפתן מעונו ונושא ידו אל המוזות. ורבקה מבטת עליו ברחמים, וידיה נשואות לאלקי מרום, כי ישלח מלאכיו לשמרו בדרך. "שלום לך!" התפרד מאשתו בקול בוכים, ויצא את הבית.

*

רוח קרה עזה נושבת בחוץ ופלטיאל הולך באין אונים, וראשו צולל בתהום מחשבות הנגונות. "מי יודע אם אמצא את האדון בבית, ואם יתן? הוי רבש"ע הושיעה! לבל יהיה עמלי לריק". נאנח פלטיאל.

היום רר וצללי ערב נטויים והוא הולך. והנה לעינו יתנוסס מרחוק בית-יפה, והאור מבפנים יוצא ומתפשט החוצה. "בוראי זה מעונו של בעל-האחוזה אמר אל לבו: פלטיאל החיש צעדיו ובלב רועד מפחד וקור צעד על המעלות עד בואו לחדר-המבשלות. "מה הפצץ יהודי?" שאלתהו השפחה? "אל האדון מבוקשי". ענה פלטיאל, — "אם בן המתן בזה ואלכה להגיד לאדוני". היא שבה, ותושיט לפלטיאל אנורה. — "לא נדבה באתי לבקש. מודע אנכי להאדון ודבר לי אליו", אמר פלטיאל. "פה לשבת האדון", הראתה השפחה באצבעה, פלטיאל פתח את הדלת ויסר את מצנפתו מיראת-הכבוד.

הקירות עטופים בטחב, שמשות החלון אטומים, כי בסה הקרח אותם. שלשת הילדים הקטנים פורשים כפיהם הצנומות הרוערות מקור ומבקשים פת לחם, ורבקה אשת ר' פלטיאל, המתהפכת על ערש-דוי, לוחשת לו בקולה הצרוד, כי כלו כבר העצים ואין לה כמה להשיק את התורה.

"מה נעשה?" — שאלה רבקה במתחננת. "ר' הוא היודע!" — ענה פלטיאל בקול יאוש. — "הוי אמללים, אנחנו — התפרצה אנחה כבדה מלבו — פרנסתנו אף בקיץ מצומצמת ומה גם בחרף העז הזה. מה יש לנו לעשות, שאל פלטיאל בעצת רבקה, עוצי עצה!"

רבקה המסה את הכר בדמעותיה ותפן אל אישה בקול נחנק מדמעות: "רק עצה אחת לי, שתלך אל קרובך בעל-האחוזה, לבקש תמיכה או ללוות לך "נמלת-חסד" — "חשבת זאת", ענה פלטיאל, תפוש ברוב שרעפיו, ידעתי את לבו הטוב, אין לי מיצא אחר, כי החובות עלו למעלה ראש וחיים שמעון הקמחי לא יתן עוד קמח על שבת בהקפה, והן זה היום יום הרביעי."

"איכבה תסתכן, ללכת רגלי ארבע פרסאות בקור הזה? שאלה רבקה. "אבל מה אעשה! ההכרח יאלצני, לבל נגוע ברעב חיו."

והנה ר' געארג נ"י וזוגתו מרת אננא ת' וכל צאצאיהם היקרים נוצרים יראו ד' וידיו הנאים וחתונות למז"ט ובבית ר' געציל — געארג קול ששון ושמחה ויצא ר' געארג במחול עם הארונים, אך הפעם לא עלתה לו, כי מעולם לא למד את החכמה הזאת ויושט לו שכור אחד עז פנים את רגלו ויכשל ר' געארג ויפול אחרנית והשכר מפרקתו ויצעק צעקה גדולה, וישלח בו השכור עז הפנים עוד את כלבו דאמר: "קן, קח את הושיד הארור הזה והשליכהו החוצה!" הכלב הולך וקרב, הולך ונוכח, "עד מתי שכור תשכב? הב חב!" והנה הוא מרגיש כאב גדול במפרקתו. "הב חב איזו פרושות עלו עצים, כי אין לי כמה לאפות את הפת, אינך שומע שכור?" והנה הוא פותח את עיניו, ולא אננא, ב"א יאבנע דאבריש לפניו, וימשש במפרקתו והנה חטורתו בנויה על תלה, והגדו יהודי בעל שתי "חבילות". אוי מה היה לר' געציל בין לילה! אי צי שפאר ער.

אין ברירה.

השמים מכוסים בעננים שחורים, המשתרעים מקצה הרקיע עד קצהו. השלג יורד כסערה ומכסה את פני כל היקום. קרה ועלמה בבית ר' פלטיאל.

וריקים ופוחזים מחוצות ווארשא השתמשו בשעת הכשר ויבזו חניות היהודים ואנשי צבא רוסים נטפלו להם ויבזו עמיהם. נוצרים הציגו צלמים בחלונותיהם, למען לא יגעו הכוזבים בהונם. השוטרים בעצמם הסירו את בני הבליעל לבזו הון היהודים. הפועלים לא השתתפו בכזה. בווארשא ובלודז ובשמונה פלכים ברוסיה הושם מצב מלחמה לשמירה מעולה. — בכמה מקומות פשעו אנשי הצבא במצביאיהם. — שלשה עשר אלף איש מן המורדים נתפשו עד כה ויושמו במשמר וביניהם גדולי חכמי רוסיה, מבחר אנשי הרוח והעט. — בלודז התפוצץ רינאמיט. המורדים התנכלו בנפש ראש השוטרים. הגנרל מרעפוב מבטיח, כי יש בידו ראיות, כי ועד של י"ב חכמים, העומד בראש הנועת המרירה בפטרבורג, התנכלו להשחית את צנורות הגאז ואת קוי המאור האלקטרי, למען הציה בלילה את כל העיר באש ולבזו את אוצר הקיסרי. הוא יעמיד את אנשי הועד לפני ב"ד לעונשים או לפני ב"ד של צבא. — הצאר התעשת בסוף, כפי שמוריעים לו. א. צ. ויזמן את באי כח הפועלים, לעמד לפניו ולהכיע את מבוקשם. — את רשעת אנשי הצבא והפוליציא בווארשא נראה מזה, כי שודדים בני בליעל בזזו את רכוש אנשי העיר (יהודים) יומם לעיני הצבא ולא כהו בהם, כעור שהרגו אנשים שקמים ובטוחים, שלא עשו כל רע. המעשה הזה הוא טפוס לממשלת רוסיה הנכחית והמעשים האלה יעשו בשם הקיסר.

רוסיה מתגרה ברעה. בימי צרתו נראה השלטון הרוסי בכל צביונו. אולת אחרי אולת יעשה ואילת מדינית עלול עתה להכיא את מלכות רוסיה בכל רעה. עוד לא נגמר הדין על אדות המקרה בים הצפוני, אשר ירו שם מספינות המלחמה של רוסיה על ספינות דיגים אנגלים וחמת כל העם האנגלי בערה על ממשלת רוסיה עד להשחית, והנה שכהממשלת רוסיה להתגרות באנגליא בערים רבות הדביקה הממשלה כרוזים כחוצות אל העם, כי האנגלים והיפנים הסיתו את הפועלים להתקומם ויתנו להם כסף רב, להתפרנס בימי שביתתם. ציר אנגליא קרא תגר על זה וממשלת רוסיה עושה אל שלה. בווארשא התנפלו פרשים על הגנרל-קונסול האנגלי. מוראי בשוק ויכוהו ורק במקרה נצל, שסוס הפרש האחד מעדו רגליו ויפול ומוראי נמלט. ברחוב אחר מצאו פרשים את משנה הקונסול האנגלי ויכוהו בחובותם על ראשו. הנפצע הובא אל בית החולים. ומשא ומתן פרשים התחילו בין ממשלת אנגליא ובין ממשלת רוסיה. ודעת הקהל באנגליא רועשת. הכל ידרשו לשלוח אניות מלחמה לרוסיה. איד תצא רוסיה מן המכוכה החדשה נראה בימים הבאים. ברור הוא, שאנשי הצבא בווארשא לא מדעת עצמם התנפלו על הקונסול האנגלי.

המלחמה. בעת שצבא רוסיה מכה בעם הרוסי ושוף דם במים בחוצות הערים ברוסיה עצמה ומכניע את השונאים הפנימים, הנלחמים בעד זכותם האנושית, היתה מפלה רבה לצבא רוסיה בשדה המלחמה. במאנדשוריא היתה מלחמה גדולה אצל סאנראפו בין הצבא הרוסי החדש תחת יד הגנרל גריפנברגר ובין חיל יפן. הרוסים התגרו וילכדו מקומות אחרים. אחרי כן גברו היפנים ויכו את הרוסים. ימים אחדים ארכה המלחמה. חללי הרוסים רבים מחללי היפנים. הרוסים פנו ערף לפני אויביהם, אחרי אבדם כעשרים אלף איש, מלבד ת"ק שהלכו בשבי. היפנים לכדו את מקומות המחנה הרוסי ואת המצודות הרוסיות ובתוכן מצודת הייקונטאי. שני הגנרלים הרוסים משמששענקא וקאנדראטאוויטש נפצעו. הרוסים לא יוכלו עתה לבצר מקומות אחרים, כי האדמה קפואה כסלע איתן. לכן ירחיקו הרוסים למגת אחר. כשמועת המרידה שהגיעה אל המחנה במלחמה, רפו ידי אנשי הצבא ורבים מהם מסרבים לשמוע בקול מצויהם. קורופטקין דורש נוספות על חילו, כי לא יוכל לעמד לפני האויב. אין לשער, כי תשלח רוסיה בעת המרידה חיל חדש אל המלחמה. יותר קרוב להאמין בשמועה, כי בדרך דיפלומטי מבינים כבר משא ומתן על דבר כריתת ברית שלום. הצאר הוא הראשון המשתוקק לשלום.

דמים בשעת דמונסטריציה. — בסמולנסק עיר הפלך התפוצצה בומבה אצל חלון חדר-העבודה של הנציב. קין החרר עם כלי הבית התפוצצו לרסיסים. הנציב לא היה לאשרו בביתו. השוטרים מסיתים שם את העם בגלוי נגר היהודים וגם את שליחת היד בחיי הנציב הם גוללים על היהודים. זוהי נקמה ביהודים על אשר לקח הנציב מידם שחד רב לשחררם מלכת אל המלחמה. במרם התחיל הגיוס הקדים להודיעם וכל היהודים השייכים לחיל המלואים ברחו ויתחכאו בערים רחוקות. רק שלשה יהודים ובהוכם שומה אחד הלכו אל הצבא. — בסאראטוב, בוויילנא, בגרודנו ובביאליסטוק פרצה המרידה. מבתי מסכנות בלי נשק של הצבא בסאראטוב נגנבו כמה אלפי כלי נשק בידיעת פקדי הצבא. בריגא, העיר הגדולה אצל חוף הים הבלטי, היתה מלחמה בין פועלים ובין הצבא. ארבעים פועלים ושמונה אנשי צבא נפלו חללים. בראדום בפולן נהרגו ששים פועלים; הפחד והכעס בעיר אין לתאר. בווארשא ובלודז נהפכו כל החוצות והמסלות לשדות מלחמה. כל ימי השבוע הזה נלחמו הפועלים שם בהתמרמרות רבה נגד הצבא, חללים כמו את המסלות והשלג האדים מרם החללים. מאות אלפי פועלים עמדו בקשרי מלחמה עם גדודי הקוזקים והמשרקסים החונים בפולן והמתנהנים שם כגדודי דושונוסחאן והמיל בימי קדם. מווארשא אין ידיעות מפורטות מתוצאות המלחמה, כי אין שום עתון נדפס שם בשבוע הזה וסופרי עתוני חוץ לארץ לא יכלו להשליך חייהם מנגד לסוכב בחוצות ולחקור ולדרוש, כי כנפשם הוא, כמו שאין שום אדם בווארשא יוצא מפתח ביתו החוצה. לפי השמועה עולה מספר ההרוגים לארפי נפש. גם מאנשי הצבא נפלו חללים רבים, כי הפועלים נלחמו בכלי-נשק. במקום אחד נהרגו שמונה עשר שוטרים. כל החניות סגורות בווארשא ובלודז. הטראמוואי והמרכבות הפרטיות שבתו. מזון ולחם אין להשיג בווארשא אף בכסף רב. חשך מצרים בחוצות וגם במעונות העם, כי גם המאור האלקטרי שובת ונפש או נרות אי אפשר להשיג בכסף. צנורות המים נפסקו, מסעות מסלות הברזל לרוסיה נפסקו. כמה בתיב נהרסו. בתי ממכר הי"ש של הממשלה נבזזו והי"ש נשפך החוצה ואח"כ הציתו בו אש. סביב אש כזה באחד הרחובות נקבצו פועלים רבים, אנשי צבא נגשו ויבו את הפועלים מכות אכזריות ואשה אחת ראתה כמעקה כיתה את אשר נעשה ותקח מקרח ותור על הצבא. שוטרים אחרים עלו אל מעונה ויכוהו בקני-רובם עד שנפלה מתה על המעקה. והפועלים למטה צרו על השער וברדת השוטרים התנפלו עליהם ויהרגום ויקרעום כמעט לגזרים.

מי אתה? שאלהו בעל האחוזה. — פלמיאל בן שמעון, דורו של האדון בעל האחוזה אנכי, ענהו. — ומה חפצך, אשר באת הנח? — גורלי המר הביא אותי הלום. ומה מבוקשך? שאלהו האדון עוד הפעם? גמלת חסר, תמיכה, נמנם פלמיאל ולבבו זב דם. — הא לך חמשה כסף, בלילה תלין פה ומחר בכקר הסע במסלה הברזל לעירך. — חן חן לך על חסרך, אדוני, הביע פלמיאל את תורתו. האדון צלצל בפעמון והשפחה באה. תני אכל לאיש והציעי לו מטה, צוה האדון, פלמיאל אכל וילך לישון. בבקר הזדרז לקום, ויקח את מקלו ותרמילו הקטן, אשר העניקולו, מעט המאה וגבינה ויביע עוד הפעם את תורתו וילך אל בית-התחנה. הוא בא ולדאבנוו שמע, כי נפסקו המסעות מפני שפע השלגים. אי אפשר לחכות, אמר פלמיאל אל לבו, נאלץ אנכי ללכת רגלי. באיזה דרך הולכים לעיר מ? שאל את אחד השוטרים — פנה אל ימין! ענה השומר. כן יחיה היהודי, אם זה הדרך הוא העולה לעיר מ, צחק השומר בלבו, אך מה איכפת לי אם יכתת היהודי את רגליו ללכת עוד מיל. פלמיאל הולך רומם בעמל את השלג הרב ואחרי סבבו את כל הכפר נוכח, כי רמהו הנכרי הנוכל. ויבט סביבותיו וירא את הדרך, אשר הלך בה בראשונה וישא את רגליו...

*

עוף ונדבא מעמל הדרך, קפוא מקורו, שב הבית, ויספר לרבקה את תלאות הדרך. אך ת"ל תקוהי לא נשארה מעל ושאר-בשרי בעל האחוזה שוחח עמי כרע וכאח, התפאר פלמיאל, גם נתן לי חמשה כסף, גם חמאה וגבינה ויבטיחני, כי ישלח לי תפוחי אדמה. מחר עש"ק צריכים להכין בשר ודגים עם חלות יפות ונעשה את השבת בהרחבה, כאשר צוה ד'. לעת עתה עוף אנכי והנני חפץ לישון. פלמיאל עלה על מטהו ויישן שנה עמוקה. ממחרת אחר פלמיאל לקום, כי ידע שיש בצלחתו חמשה כסף. מרם הספיק להתפלל ולצאת, להכין צרכי שבת והדלת נפתחה ונובה המסים בא לגבות ממנו מס-העסקים משנה העברה, ארבעה כסף והשעים ולשמחת האביון בא הקץ. הא לך לעת עתה שני כסף, התחנן פלמיאל, והשאר אתן לחודש ימים, כי אין לי יותר והעתים רעות ואין להשהכר מאומה. העוד אין עת לשלם עתה בער שנה העברה? הרים הגובה את קולו, אם יחסר לי צ"ל אחד אעבוט את הכרים והכמתות. אין ברירה, אמרה רבקה אל פלמיאל, תן לי המניע. אין ברירה, שנה פלמיאל את דברי אשתו, אין ברירה רק לסבול רעב. תקוהי היתה לשוא וחדותי עד ארגיעה אין להגן בעד הרלות ומה נאכל מעתה!

על המצפה

יד היהודים בכל.

גם במרידה שקמה בריסא יד היהודים באמצע, היהודים חוללו את המרידה והם ינהלוהו, בן השמוע ראש האזרחים הוויני, מנהל האנטיסמיטים, הד"ר לואיגר באספה עם וכן בארו אחריי כל עתיני צוררניו בכל הרשונות. הפקחים שבמפלגה האנטיסמיטית יודעים, שאין הדברים ככתבם והשם "יהודים" הוא רק כנוי למפלגת הסוציאליסטים, הנקראת בן כפי שונאי ישראל על שם פישעי ישראל האחרים, העומדים בראשה ועל שם שני המומרים מארקס ולאסאל, שיסדיה והשוטים שבאנטיסמיטים מבינים את הדברים כמשמעם ובכל עת שיקרה כי הסוציאליסטים עשו או גרמו איזו רעה לבורשוואויה, הם מתרנזים על היהודים והם נכונים לבלותם כהיות לאל ידם. ואל השוטים האלה מכוונים המיד דברי האנטיסמורים האנטיסמיטים כדברי הותם, כי יד היהודים בכל יודעים הם, כי רוב העולם מכיר בשקדם, כי בזרזן וברמיה הם מטיילים הכל על היהודים, למרות ידענתם שאין הדבר כן. אבל שתי תועלויות בזה נגד עיניהם; האחת והפשוטה, להזיק ליהודים בכל אופן, ואף ברכת שוא, לרגלי השנאה העתיקה הבלבית, המונחת ברוח כל אדם פשוט, לשנא את הזר ואת הגר ובפרט בשיש יתרון לגר זה עליו; והשנית, והיא העקר, להשניא את הסוציאליסטים על העם, המען ימנע מהרבק בהם, כי כאשר יתגלו אנשי החמון ברעיון, כי הסוציאליסטים יהודים הם או שהם נשמעים ליהודים, יתעבם ויתרחקו מחברתם. ובכן למרות ידיעתם הברורה, כי כל המבינים בעם מחזיקים אותם לבזבזים ולאנשי בליעל, המוציאים רבה רעה על אנשים נקים, הם נוהגים כן, כי התכלית מקדישה את האמצעים. — מחזה דומה לזה נראה בדברי ימינו העתיקים. בספרות התלמודית נקראו הרומאים "אדום" ובספרות שאחרי התלמוד נקראה בן הכנסיה הנוצרית הרומאית. כל הרשעה והגורון, שנעשו ע"י התקופים ההם לישראל וכן כל הגדולה והכבוד, שנחלו, נזכרים שם על שם אדום. הדיוטים שאינם מלומדים, בראותם זאת, הם מדמים, שבאמת האמינו חכמי התלמוד והמחברים המאוחרים, כי האומה הרומאית ואחריהם כל העמים הנוצרים הם מורע עשו בן יצחק ועל עם נוצרי ידוע האמינו, ועוד היום יש מאמינים, כי הוא עמלק שבתורה ובני החמון בקרבנו יקראו בתמימות גמורה את כל איש נוצרי "עשוי" מהמעם הנ"ל. והמבינים יודעים, כי בתוך הרומאים לא היו מורע האדומים האמתים דק מתי מעמ, כמו שהיו בתוכם מכל יתר האומות, שהתערבו בהם ובכשרון המיוחד לעברים הגיעו אולי קצת האדומים בחומא לגדולה ואחדים מהם אולי הגיעו למלכות ובהיות השנאה לעם האדומי כטבע שני בקרב יהודים, בגלל כל הרעות, שעשו ליהודים בימי מלכי בית ראשון, בימי החורבן, בתחלת ימי ב"ש וביחוד בימי העריץ והאכזר הורדוס האדומי, קראו לכל הרומאים אדום, בכדי להכניע מהזכיר בפירוש את רומא מפני הסכנה ובכדי להביע בזה את השנאה ללוחציהם ולמען הרחיק את היהודים מהרבק בהם ובמדותיהם הנשחתות, וכן עשו אחרי התלמוד המחברים בימי הבינים להכנסיה הרומאית, מטעם זה עצמו. אבל רחוק היה מהם להאמין, כי באמת אנשי רומא מורע אדום הם. קדמונינו עשו איפא את הערמה הזאת בכונה השניה הנ"ל, בלומר רק להרחיק את העם היהודי מהרבק בשונאיהם ובמדותיהם, למען התקים היתדות וגם, כונה צדדית, מפני הסכנה. הכונה הראשונה הנ"ל של האנטיסמיטים — לגרום נזק ליהודים ולעורר משטמה נגדם, ובנידון זה נגד אדום — לא יכלה להיות שם, כי העם האדומי האמתי לא היה עוד בעולם בימי חכמי התלמוד. ואנחנו היום חיים ובעל כרחנו עלינו לשמוע עלבוננו ולראות שכל בן בליעל, כל זה, כל רמאי מדיני וכל רודף אחרי כבוד מונב ידיו הטמאות בנו ולמען השיג תכלית אחרת הוא גורם לנו הנקיים נזק, שנאה רדיפות וכוז וכל דבר רע, כל

תועבה, כל סכנת הצבור, הנובעים ממקורות אחרים, יתלו ביהודים, לעורר חמה וקצף. אמת היא, כי בתוך המורדים ברוסא ישנם גם סוציאליסטים יהודים וביחוד ה"בונד" (מפלגה סוציאליסטית של יהודים) נוטל חלק הגון בהנועת המרידה. אבל צוררניו יודעים כמונו, כי, האחת, לא המה חוללו את המרידה ואין להם שום השפעה על ראשי המורדים, הנסיך טרובצקאי, הבמר גאפון, הסופר מקסים גורקי, ה"דומא" המוסקוואית והפטרבורגית והזמסמבות, שאין בהם אף יהודי אחד, ובתוך רבבות הפועלים בפטרבורג, שרצו להבקיע אל הצאר ושהכריעו אנשי הצבא חללים, ג"כ אין אף יהודי אחד. והשנית הסוציאליסטים היהודים כבר פשעו בישראל ואין להם וליהודים כלום, והיהודים העקרים, בעה"ב רחוקים מאד מהמרידה, כהפולנים וביתר העמים הרצוצים, ובכל זאת נקל כל כך לרשעי העמים, להוציא רבה על כל העם היהודי, כי הם עומדים בראש המרידה, למען הבאיש ריחם ולמען חרף את הסוציאליסטים בזה. — האנטיסמיטים מביעים את במחונם החזק, כי אחרי הכרעת ממשלת הצאר לא יושב מצב היהודים, זוהי לראבוננו אמת מרה וטוב עושים היהודים, שלא יתערבו בלל בתנועת המרידה. "מרשעים יצא רשע וידי אל תהי בו", אמר דוד המלך.

אנטישמיות בצבא.

מאחת הנארניוונות באוסטריא הפנימית קבלנו את התלונה הזאת מאת איש-צבא יהודי בבקשה לפרסמה: "בימי החרף, אם יגבר הקור ויגיע ליותר משש מעלות רעומור, ישבו אנשי-הצבא בחדרי הקאסערן, הנהפבים לבית-הספר והפקידים מלמדים אותם כמה עניני הצבא, כמו איך להתנהג נגד האויב בימי מלחמה, מספר לגיונות חיל הרגלי, הפרשים והרכב באוסטריא, מיני כלי הנשק וברומהי ושר-המאה (הויפטמאן), שלנו תחת אלמדנו את הדברים הנ"ל, התחיל את למודו באחד הימים האחרונים בהמן ב"ישנו עם אחד מפוזר ומפירד בין העמים"... וכן אמר: "הנה עתה אנשי-הצבא החקייבים, הלא תדעו כל אחד את העם היהודי הנבזה והיצלל הזה, אשר לא יצח לבלום רק לחמוס ולגנוב, העם, אשר לא יחפוץ לעבוד בהנוצרים ולאכול מיגיע כפיו, רק למסחר עיניו נשואות, בכדי שיוכל לגנוב ולהונות את הנוצרים. ובבוא עליהם פרעות באופן דמונסטרטיווי, או יצעקי המס, ומיד יפנו אל ראש האזרחים, לתת להם שוטרים וזנרמים, למחות בידו הפורעים ולהגן עליהם, ואם אין ביד אלה לעצור בעד ההמן הכועס יצעקו: והלא אנשי צבא יש לנו! ימהרו במלגרות אל שר המדינה וידרשו, כי ישלח להם אנשי-צבא להצילם מידי העושקים". — ואנכי יושב ושומע את חרפת כני עמנו, ודמי נוטף ממני, כאלו רקרו סכין בלבי. וחברי גם הם ישבו וירתמו איש אל אחיו על המטיף האנטישמי בקאסערן. וכאשר הרגיש פקיד הצבא, כי תלמידיו יתפלאו על המהעמא הזה, התחיל לספר לנו הסכה, אשר תאלצהו, לדבר את דבריו הנ"ל. ויבאר לאמר: "אתמול ראיתי בעתון אחד, כי יהודי אחד הנבחר לפרלמנט (רעססל שמו מביהם) שלח אגרת לאחד מאנשי הצבא (בלגיון הדראגונר נומר 7) ובה כתוב לאמר: ירדיו! כתוב לי איך יתנהגו עמכם האופיצירים, אם יעשו לכם איזה דבר שלא כדון, או אם לא יתנו לכם את המגיע לכם, הודיעני הבל, ואנכי אריב ויבכס בפרלמנט ואתקן בזה מצבכם. — עתה אנשי הצבא החקייבים, הגידו את האמת ואל תיראו, הרע לכם פה? האם עשיתי לכם איזה דבר שלא כדון? במשך שתי השנים אשר אני מצביאכם? ומה יחפוץ היהודי השומה הזה? אשר איננו שוה בנזק הספסל, שהוא יושב עליו בפרלמנט?" — עתה התחילו חברי הנוצרים, להראות עלי באצבע לאמר: "התשמע אשר אמר שר המאה על היהודים? השמעת? בלי תפונה אמתים דבריו", לחש כל אחד אל אחיו חכרו. ואנכי השבותי להם: "אלו עשה בדבר הזה קלופאץ או שניידר, בודאי לא היה פוצה פה ומצפצף עליהם, להאשים כגללם את כל העם המשעבי או האשכנזי". כאשר שמע שר המאה, כי אחד מן המסוכים דובר בשעת הלמוד, גער בחמה: "מי הוא זה אשר נשאו לכו לדבר בעת

אשר אנכי עומד לפניכם?" ואני קמתי בלי פחד, ואען ואומר: "אנכי, ארוני ההופטמאן". "ומה דברת?" גער כי בחריקת שנים. אני שניתו לו את הדברים הנ"ל. אז אמר אלי בזו הלשון: "וואס האבען זיא דען צו רעדען? ווען איך מיט דען ליימען שולע האלמע? איך ווערדע ווא איינשפערען! מארנען צום ראפפארט!" — על זאת עלה ברעיוני מאמר חז"ל "טוביה חמא וויגד מינגד". ממחרת באתי אל הרפורט ולא ענש אותי רק כהזרה, שאם ימצא כי שנית איזה עון ענוש יענש אותי". הדברים האלה אינם צריכים באיר.

מהעולם הציוני

לשאלת הסתדרות הציונות.

שאלות שונות מרחפות בימים האלה בעולם הציונות ובכר חיו סופרים רבים את דעתם. הללו מבכרים את לנדון על פני וויין והללו מוכיחים את ההפך. הללו מציעים ועד-פועל של ו"ג חברים והללו של כ"א וכן הראה. אבל מועטים המה הציונים, השמים לכס להסתדרות בעיקרה. אז בעת שישבו המחקקים, לחבר חקי ההסתדרות הציונית, התאימו את חקי ההסתדרות להמנהיג, אשר היה בעצמו המושל בכל. ענינים פנימים וענינים חצויים, עניני משפטים ועניני בספים, הכל היה תחת ידו. העבודה לא היתה משותפת ולא מחוקקת בין מומחים. ואחרי כי הוא היה הרצוי לכל מפלגות הציונים ואהוב לכלם, לא דאנו למצב אחר ולשאלות חדשות, שיוכלו יהודי בתוך התנועה. כל הציונים דמו, כי יחד את הד"ר הרצל נעלה לציון ברנה, אשר לדאבוננו לא כן היה, כי האחד המיוחד בעמנו הניח למנוחה יהשאלה התעוררה מאליה, הנמצא בעת עוד איש בזה, אשר דוח לו, לעמוד בראש העבודה הציונית ולהיות המנהיג היחיד? השאלה הזאת מכרחים אנו לפתור בשלילה. על כרחנו איפא עלינו לשרוח יד גם בחקי ההסתדרות ולשנותם.

והנה בא גם "המזרחי" בהחלטתו, כי ראש הציונות צריך להיות רק איש, שאיננו עובר עב"פ בפרהסיא על אחד מיסודי הדת (החלטת ועד "המזרחי" בישיבתו ביום ד' טבת העבר), "המזרחי" נותן גם מעם לדבריו, כי דבר זה ישפיע לרעה על דעת הקהל של החרדים ויניאם מלהכנס להציונות. ההחלטה הזאת צודקת הוא בעיקרה, כי החובה רובצת על הציונים לעשות את הציונות לקנין העם כולו, לתנועה עממית, וכל עוד יעמדו החרדים מנגד, לא נוכל לבנותה בשום אופן בשם התנועה עממית או לראות בציונים באי כח כל עם ישראל, כי החרדים המה עוד גם עתה רוב בנין ורוב מנין של עמנו. יאדמה כי גם הציונים החפשים, אשר רק טובת הציונות נגד עינם, יודו להחלטה הזאת.

ההחלטה עתידה להעלות אבק רב בהקיונרם הבא ולעורר מלחמת אחים בכדה. לצאת מהמבוכה הלזו אין לנו עצה אחרת, כי אם לשנות את חקי ההסתדרות ואשר אני מרשה לי בזה להציע בקצרה את אופן השנוי; עלינו ליסד שתי לשבות: לשבת ההסתדרות והיא הלשכה לענינים הפנימיים, ולשבת חוץ לענינים מדיניים בראש הלשכה הראשונה יעמוד איש "שאינו עובר בפרהסיא על אחד מיסודי הדת" ואשר ע"ז יוכל להיות רצוי לכל אחיו ובראש הלשכה השנית יעמוד איש מומחה, הראוי וההגון לכך. בשתי הלשבות יהיו ועדים מיוחדים, והיה כאשר נסדר את חלוקת העבודה הראשית באופן הזה נוכל לקות לעבודה פוריה וגם העם על מקומו יבוא בשלום.

ציריך. חיים ישראל אייז.

שאיפת חירותו, מפני שאינם יודעים מהות ערך עמם ייהדותם לא רק בזה הענין פה ראשי האגודות הלאומיות, שאינם דואגים להפיץ השכלה עם ישראל בין בני גילם, כי אם בזה יגדל עונם מנשוא, כי הם מפריעים גם את אלה החרדים מהראות את הציונים את הדרך אשר ילכו ורמעשה הטוב אשר יעשו.

(סוף יבוא).

סופיא. Dr. Z. Rabbiner.

מכרוב ומרחוק.

עד דבר בקבקי י"ש התומים. על שאלת הצגת מקוראינו נכפיל בזה את אשר כבר הכאנו, כי ע"פ באור הנציבות אין החוק החדש על אדות זכות המכירה של בקבקי י"ש חל למפרע, ואלה שהיתה להם רשיון (קארטא פרועמיסלאווא) למכור בקבקי י"ש או שהודיעו את משלח ידם זה להנהגת המחוז לפני יום 25 באקטובר 1904, מותר להם לעסוק בזה גם להבא ואינם זקוקים להשתדלות ע"ד רשיון חדש.

הכל התאווה. ד"ר פיאטראווסקי מורה באוני-וורסיטה בלובו. בא קראקאה ויתגורר בהוטל סליין עם אהובתו. כבקר נמצא האורח מת. במורפיוס עשה קץ לחייו וגם אהובתו השקה כוס רעל בעל כרחו. היא תחיה. ד"ר ארלאווסקי. בוויין נגמר דינו של האנטי-סמיט בן הבליעל ד"ר ארלאווסקי, כל ימי חייו הם שלשלת של תועבות, עושק ומרמה והוא עשה עצמו למגין על הכנסיה הקתולית מפני רעת היהודים, ואירי הכנסיה גדלוהו וירוממהו בעבור זאת וישמרוהו מפני בתי הדין, למרות עונותיו הכבדים. בקראקא הוציא לאור עתון אנטיסמיטי "קוריער פולסקי". על הגזל ועל החמס: שעשה בזה, נפל בידי השופטים ומליצי ישר חשבים עד מאד קמו לו וינצל. את התאר דוקטור רכש לו במרמה, וילך ווינה והיה עורך דין למראית עין ובאמת עסק באנטיציא אנטיסמיטית וככל מיני רמאות וגזל ויחי חיים עליונים עד חשבון אחרים. כרבע מיליון כתר אכדו על ידו לעניים רבים, שנמחו בצביעותו ובכנאותו לדת. בעד חסדיו בשביל הכנסיה הקתולית השיג אות כבוד מאת האב הקדוש לעא הי"ג. ביה"ד חרץ עליו משפט מאסר קשה לארבע שנים.

הד האנקות ברוסיא. ככל הארצות היו אספות-עם לקרוא תגר נגד השערוריות הנעשות ע"י עבדי הצאר. ברומא היתה התנגשות בין הפועלים, שעשו דמונסטרציא נגד הצאר ובין הפוליציא, שהפריעתם. בפרלמנט הויני ערך הציור הסוציאליסטי דאשינסקי אינטרפלציא על דבר מעשי הממשלה בגליציא, שלא תתן לאסוף אספות על אדות זה. מועצת העיר לבוב קבלה פה אחד החלטה, לצעוק חמס על הזנח ברוסיא. כמועצת העיר בקראקא הציע יועץ העדה דאשינסקי לערוך מחאה. היושב בראש פרום. לעא רחה הצעתו ותהי צעקה גדולה על היציע פה ורעש קם בבית עד אשר הכרח היושב בראש להפסיק את הישבה. ממחרת נקמו הסוציאליסטים ויעשו דמוני סמרציא כחוצות ותהי התנגשות בינם ובין הפוליציא.

קץ ממשלת מירסקי. כאשר הורם הנסיך סוויאטאפאלק מירסקי לפני ארבעה חדשים על כסא המניסטריוס לעניני הפנים ברוסיא, אז פצחו רנה כל יושבי רוסיא וישמחו, כי בא תקופה חדשה, ימי חסד וצדק, והנסיך כשר את כל הציורים שבאו לברכו, כי ימשול לשכות העם וישיב לכל ועם את צדקתו. פעמים רבות יצא קול, כי מירסקי התפטר ממשמתו, בי אמנם אנשי החצר קרובי הצאר ואכירי הסינוד הקדוש חתרו חתירות תחתיו, להורידו משאתו ולא יכלו לו, כי אחת דבר הצאר, להטיב מצב העם מעט ע"י מניסטר של חסד, פן ימוט כסאו. אך המקרים הביאו אחרת. העם, אשר הרפו מעט העבדות מעט ידיו, לא אבה להסתפק עוד כמועט, בחצי דבר; אחרי שבאה עת רצון, דרש העם חרות גמורה, סדרי ממלכה, כאלה שבכב ארצות אירופה ואת רצונו זה הביע העם במרידה כללית. הצאר ענה על דמרידה בהקמת הגנראל טרעפוב למושל יחיד בעיר הממלכה וכזכה גדול בעם ומירסקי שר השלום רואה, שכל בנינו

האשה רק דרך הקנה שבכנסנה, כי אין להכניס בה מוזן דרך פיה עד שיורפא מקום החתך. אחרי שבוע ימים החלו לתת אכל גם בפיה והאשה שבה לאיתנה והיא כריאה בלי קיבה.

יורש העצר האשכנזי בחבר אנטיסמיטים. בנו הככור של קיסר אשכנזי יורש כסאו השתתף כאספה אנטיסמיטית עם הכהן צורר היהודים הנודע שטעקער, וימחא כפיו לדוכר אנטיסמיטי. אכיו הקיסר גם הוא השתתף באספות אנטיסמיטיות בנעזותו ע"ז שטעקער וכיסמארק התרעם עליו. ובאשר עלה על כסו נרש את שטעקער זה מחצרו, כי היה בהן בחצר הקיסר. נאה ליהודים הוא דבר מבעי ככל אשכנזי ורק מפני זכרם אין המושל יכול לעסוק בה. זאת נראה גם מן זמנת הקיסר האשכנזי בדרשות הפרופסור האנטיסמיטי פייטל יך דעליטש.

הבארון גניצבורג. מפורסמו התיצב ביום 18 לחדש שעבר לפני קיסר רוסיא על אדות עניני יהודי; הוא שבע רצון ומקוה לתוצאות טובות.

התראה ליהודים ברוסיא. הגנראל גוברנסור מפורסמו טרעפוב קרא אליו, כפי הודעת סופר הכרלינר מאנגלאט" מפ"ב, את ראשי היהודים בעיר הממלכה ויהודים, שלא יתערבו היהודים במרידה ויעבדו את הממשלה באמונה. כאשר ישמעו איזה דבר חשוד יודיעו תיכף לממשלה ואם לא ישמעו היהודים וימצא בהם איזה עון, תגרה הממשלה בעצמה את העם ביהודים, למען ישפכו עליהם חרון אפס להניח דעתם. את מסיתי העם מקישינוב שלחה הממשלה לפולין, להסית את ההמון ביהודים. בעבור מעשי "הבונד" היהודי, שהתחבר למורדים. שוד יהודים ברוסיא. בעיר וואסילקוב (פלך קיוב) התקבצו המון רקים וילכו לבזז בית יהודי. השיטר בא להושיע ובמקום המעשה נמלך וישלף חרבו ויכנס אל בית יהודי וירוש כסף ויצעק: "הבו כסף יהודים, כי בין כך ובין כך ישחטו את כלכם". בעצם היום ההוא הביאו שני סגני אפיצירים מחנה חיל-מכואים אל השוק ויצעקו: "בזו חניית היהודים. אבל הזהרו שלא תתפשו!" המסיתים נאסרו.

- א. התמיד תנמנם בבה בלשינדק?
- ב. לא, רק בעת אשר אדבר.

משדה הספרות והמדעים.

הרמב"ם.

סוף.

הקנאים מהרהרים אחריו. למרות רוב טובו וישר לבבו והמדות הנעלות שבו, חפשו הקנאים עלילות עליו להקמין ערכו. עד מותו הדאיבו נפשו, על אישר סבר, כי יש ביכלת בן אדם, להבין טעמי התורה ועד הלחמו נגד הכלים ואמונות משלות, שלמדו היהודים משכניהם הגוים. בקנאותם הטילו עליו חרם ויאסרו חבריו. אך הוא כשהרות נפשו הקרה לא שת לבו להם ולא נטר להם שנאה ואף למחרפיו ולמגדפיו לא השיב דבר, ולא התמרמר עליהם. בנו רצה לנקום בשונאיו את נקמתו ולהשיב למציקים לו כגמולם. אבל הוא עכב על ידו, כמו שכתב בתשובותיו. הרמב"ם שם מעצור לפיו לבלתי גלות בפומבי את רעיונותיו המקוריים בפילוסופיה. לבלתי עורר אף הקנאים עליו. הרעיונות המקוריים מסר לערביאים והם אמרו בשמו, הוא שם משמר אחר בספרות התלמודית ויכר את האגדות המפורזים בתלמוד, כדי שיסוכו על קוטר אחד. הרבה עמל להוכיח תעותיה הערביאים, כדי להרחיק מסורתם מאלה של היהודים, בכדי שלא יטמנו היהודים בין המחמדים. גם את הפילוסופיה-המחמדית. ברר ויוכיח את סכלותם ויצג לפני היהודים אמונתם הצרופה ביפעת-הודה וכשפעת צדקתה וכל הפעולות האלה, שפעל הרמב"ם, לא הסכו אליו את לבות הקנאים ולא נתנו אמן בו עד יום מותו. כן תמיד גורל האמת, שכל גבורי הרוח הנלחמים בעדה ימצאו מכשולים רבים על דרכם, אבל בהיסטוריא יגון שמם לעד ואחרי מותם תנצח

נהרם, ולא הוא מושל ברוסיא, כי אם עריצי החצר ושרי הקוזקים. באופן הזה לא יכול עוד איש כמוהו לעמד כראש המניסטריוס הפנימי ויתפטר ממשמתו. ועתה השמועה אמת וקץ ממשלת החסד בא, עכ"פ לזמן הנכחי. להצלת גורקי. הסופר הרוסי המפורסם גורקי תפוש בבית הסדר. שמועות שונות סובבות על אדותיו. יש אומרים שכבר דנהו למיתה ויש אומרים שישלחוהו לסביר לשבת שם עד יום מותו. הסופרים האשכנזים בכרלין ובוויין התקבצו, להועץ על אדות הצלתו. גם כסף קבצו בשבילו.

הבומבות בפאריז. ביום ב' שבוע זה התאסף המון רב בפאריז לקרוא תגר על רשעת רוסיא ועל הזנח הגדול, שעשה הצבא בערי רוסיא. בסוף האספה התפוצצו שתי בומבות בחוץ, אחת לא עשתה שום נזק והשנית פוצצה חלונות בבית הסמוך ושני אנשי חיל מחיל בית-העם נפצעו פצעים קשים. המקרה הזה חידה פתומה היא, שדורשים אותה בשבעים פנים. כי לאנארהיסטים לא היתה פה כל סבה לעשות נזק. כי הן לא יתנגדו כאנשים משכילים הקוראים חמס על מעשי צבא רוסיא. עשויים ותקיפים, בעלי כח, לא היו פה, שיכלו בהם חמתם. זורעה, ראש הסוציאליסטים מכאר את הדבר, כי צירי סתר, אשר לממשלת רוסיא בפאריז, עשו זאת. למען גולל האשמה על בעלי האספה, למען תהיה הממשלה מכרתה, לאסור אספות כאלה.

עשיר אמריקני. הגדול בעשירי אמריקה הוא היום דואן ד. ראספל על ער. הונו יערך ליותר מחמש מאות מיליון דולאר (שני אלפים וחמש מאות מיליון כתר). הכנסתו בחדש אחד עולה ל"ח מיליון כתר. אחריו יבא אנדריו קארניזו, שהכנסתו יותר משישה מיליון כתר בחדש אחד.

האישות במיבט. במיבט, ארץ שיושביה ארוקים מאד בדת בודהא נושאים אנשים רבים אישה אחת בשותפות עם רוב יסאו אחים אחרים אישה אחת ויחי ביחד, כמו בבית אביהם. סבת הזנה הזה היא העניות המופלגת. הכהנים ישלמו בכל עישר הארץ ויתר כל יושבי הארץ אכיונים הם ובנשיאת אישה בשותפות יחשבו הוצאות. גם נשים רבות לאיש אחד מותרים שם.

גורי רוסיא. ביום א' שבוע זה יצאו מלבוב שלשים איש מגולי רוסיא ברגליהם, כי נלאו לשבת בלבוב באין עוזר ותומך. כל הישערים סגורים מפני האמללים האלה ולא רצם אינם יכולים לשוב. ע"כ החליטו ללכת הלאה ברגליהם עד אייר ימצאו מקום לנוח. מחזה מחריד היה. המון עם רב באו ללוותם עד מחוץ לעיר והפוליציא נתנה להם תעודות, למען לא יעצרום בדרך. אישה קפואה מקור. בכפר דאהאשוב הסמוך למוליקוב אצל לבוב מצאו אכרים ביום ד' בכפר אישה יהודית שוכבת מתה, כי נקפאה מקור. א. מזמור.

להסיר עקשות פה. על אדות הידיעה, שהכאנו פה כנליון הקודם, ע"פ מתב שהשגנו, כי "הנשרף" חיים שפרוך מולאמשוב הוא רמאי שקנה לו בכסף תעודות וכי לא היה כלל בזלאמשוב בשעת השרפה ולא היתה לו יש דירה, קבלנו מכתב ממקום נאמן וכמוח, כי השמועה שקבלנו שקר היא ובי המדובר הוא באמת מן הנשרפים וגם היתה לו אחוות נחלה בעיר ויסבל נזק.

סוף מלויים בברבית. בככוב נגמר דין המלויים ברבית היהודים יוליוס נייוועלט ושמעון ליב מענקעס. על הראשון נחרץ משפט מאסר משה לחמשה חדשים ואלף כתר קנס או חמשים יום משמר, ועל השני שני שבועות וששים כתר קנס.

בלי קיבה. אישה יהודית מגליציא, שהיתה חולה בקיבתה, הובאה ווינה אל בית החולים היהודי של רותשילד. הרופאים מצאו, שכשר הקיבה, התקשה וכשר חדש יגדל בה ויאמרו לפתוח את הכטן. אחרי שהפילו תרדמה על האשה, פתחו את כמנה וימצאו ספחת סרטנית על כל הקיבה. האשה אבודה איפא במצב כזה. באין עוד מה לאבד נסו אפערציא נפלאה. כרתו את כל הקיבה ויוציאוה ויחברו את המעי הרק עם הושט. במעי הניחו נקב. שתחבו בו קנה דרך הכטן ויסגרו את הכטן. ימים אחרים נזונה

הנני מברך בכרכת מו"מ את ידידי הרב הגאון הגדול מו"ה נפתלי הירץ תאומים שליט"א האב"ד בוועלסקיע-אטשי, לכלילת בנו החרף המופלג מר יונה עב"ג מרת דבורה בת הרב הה"ג מו"ה ישכר דוב כאב"ד שליט"א האב"ד בכוסק.

שמעון מנחם לור.

נביע בזה את תודתנו למר מ. ניימאן בפאד-וואלאטיסקא, למר מאיר היבנער בנאדווארנא, למר יצחק שאנער בוויזשניץ, למר בוכוואלד בסאראיעווא, למר לוי סג"ל בוואסלאי, למר מ. קארפף ברישא ולכל ידידיו ועוזריו על מרחתם לטובת "המצפה". מוציא "המצפה".

הננו מברכים את מר משה קאנארעק לחתונתו עב"ג מרת חנה חיים. המערבת.

הנני מברך את ש"ב מר חיים ליב סמארזשניק מוואלאטיסקא ואת בנו הנולד לו למו"מ ליום הכניסו אותו בכריתו של א"א. מנחם נחום מענטשער.

הנני מברך את ידידי מר שמואל צימערמאן להארסו עם מרת מלכה הוינער בכרכת מו"מ. עויאל ליבש קארנבליט.

בכרכת מו"מ אברך את אחי היקר מו"ה שלום פרענקיל עם זו' להארס בתם מרת ראכיל עב"ג מר משה וואהלמוטה. מאיר פרענקיל.

אור נפלא. הפרופסור מאליש מפראג הניש הרצאה אל האקדמיה הווינית על אדות האור הנפלא. הנראה לפעמים כביצים מבושלות. הוא כחן את הדבר וימצא כי מקור האור הוא כצילים זעירים הנמצאים על כשר שור. האור יתגלה אם נשלך ביצה במים רותחים כשמונה מינוטים, נשכר את קליפתה. בדפקנו בה על השלחן, אבל לא נקלפנה; אח"כ נגולל את הביצה השכורה על חתיכת כשר-שור בלתי מבושל ונניחנה לספל מי מלח באופן שיכסו המים את רובה. המלח יהי שלשה פרוצנט מן המים. אחרי שלשה או ארבעה ימים יאיר אור חזק בכקיעות הביצה וגם במים הסמוכים לכקיעות. הפרופסור הנ"ל עשה פוטוגרפיה באור הזה.

ארגו מכתבים.

מ"ו ב'ס': סלח, בהודעתך אין כל חרשות ולא נוכל להלאות את הקוראים בכאלה. - את השואלים ע"ד מאמרי הרה"ה וועט שטיין נוריע, כי בקרוב יתחילו להופיע ב"המצפה" כבראשונה. - 25 בקי: אינו מוכשר לרפום. - יאחרתי לכא": נדיון 81. - אל המודיעים על אדות חגיגות, אזכרות ודרשות: הגליון כא יכיר את כל אלה, ע"כ אי אפשר להרפם אף אחד. - מ' כ"ק: תודה, אך הרברים. עתיקים. - מ"ט בוב': דברים הראויים להאמר נקבל.

ולא יאות לעשרת אלפים מכלים, אני בוחר לאמרו לעצמו, לא ארניש בנגות העם הרב ההוא, וארצה להציל המעולה האחר ההוא ממה שנשקע בו ואורה מכיכתו. עד שישלם וירפא.

האמת. רק בכבודו הגדול ורוב עשרו ומצבו החזק, וע"י היכלת, שהיתה בידו, לתמוך אנשים בעלי חכמה ומדע. אשר אהבם, ובקדושת-לבבו הקל את המלחמה להמצדדים בזכותו ולהמערערים אותו, להראות צדקתו ולהוציאה בסוף וזו ישעמדה לו, לנחול הנצחון. והחולקים עליו נחלשו מעט מעט עד תומם בזמן לא-רב אחרי מותו.

הרמב"ם בתור מורה דרך. ביתו היה פתוח לרוחה לשוקדים על דלתות התורה והחכמה. הוא היה מעורר כל איש שמצא בו לב להבין ובשרונות ללמד. הוא היה מנהלם ויורה דרכם ויובילם אל המטרה הנשגבה שד תכלית השלמות האמתית ובתלמידיו היו לו שלומים בעד ככ הנחרים בו. * הוא היה מלמד גם את העם ע"י ספריו, שכם קבץ את המדות הטובות המאשרות את העם וספריו היו למעין תורה והכמה ומוסר לישראל לדורות עולם.

כמי משה ראש הנביאים ראה הוא בעיניו קודם הפרדו מעולם-התחתון. בעלות נשמתו-העדינה השמימה את היהדות זכה ובורה, ומכורה די-צרכה. זה האיש משה איננו, ולא נמצא דכוותיה, איש אשר רוח-היהדות האמתית, ורוח עצה וגבורה, תורה וגדולה במקום אחד היו נאספים בו. משה עלה למרום בגופו, ורוחו הוריש לנו בחבוריו, ותורה רבה אין חקר לה. סטניסלבוב.

וכן הביא בסוף הקדמתו לספרו מו"מ: אני האיש, אשר כשיציקו הענין, ויצד לו הדרך, וכא ימצא תחבולה, ללמד האמת שבא עליו מופת, אלא, כשיאות לאחד מעולה, זלמן הורוויץ.

אהנע האנקורעניץ.

מאכע היעמיט בעקאנט, דאסס איך מיר איינע

נייע כשרה זעלכווארען-פאבריק

אינגעדיכטעט האבע, מיטעלסט דאמפפבערעיע, מיט דער נייעסט מאדערנסטען מאשינען, ערצייעג וואונדער-שעהנע פרימא סאלאמי, וועראנזענער, ברוסמ, שינקען & קרענווירסטעל אויוו, פערזעהען מיט הכשר של הכיר"צ דפה ומכמה גאוני זמנו, מיט שמוינענדה, נאכשטעהענדען בילליגען פרייווען. אויף וואונש ווערדען ביא דער ערסטען בעשמעלונג אויך הכשר בייגעפאקט.

פרייווע אב פשעמישל געגען נאכגאהמע, ביא אכנאהמע פאן מינדערסטענס 5 קילא.

מער 1 קילא	מער 1 קילא
2 80	1 80
פשמעלשער וועסט	פאלנישע וואורסט
2 70	2
פאללער	פשמעלשער
3 20	2 60
גאנו וואורסט	סאלאמי I פיניסט
2 40	2 40
פאפריקא שפעק	סאלאמי II אונגארישע
צונגען געזעלכט ראה	קראקויער גראב געהאקטע
3 60	2 40
צונגען פערטיגע	שינקען סאלאמי
4	2 60
לעבער וואורסט	שפעק וואורסט
2	2 50
רויך ווירסטעל	זייענער וועראנזענער
7	2 40
ראאבער ווירסטעל	פאריזער וועראנזענער
15	2 20
קרענווטל	האוינצע וואורסטע
7	2 80
פראנקפורטער	צונגען וואורסט
15	2 40
סערפילאד	ברוסט ראה געזעלכט
16	2 80
דעברעצינער	ברוסט פערטיג
18	2 80
טארנאפאלער	געוויקעלטעם פלייש, (שינקען געפרעסט)
9	2 80

פערפאקונג ביא פאסמקענדינגען 12 העללער, ביא באהנענדינגען 24 העללער. ביא גרעסערען באהנענדינגען פראנקא באהן עם אויך פראצענטע געוועהרמ.

Hirsch Steiner, ul. Jagiellońska 7, Przemysl.

Schicht-Seife

„Hirsch“ Marke: „Schlüssel“

Beste, ausgiebigste und deshalb billigste Seife.
Frei von allen schädlichen Beimengungen.

Überall zu haben!

Beim Einkauf achte man besonders darauf, dass jedes Stück Seife den Namen „Schicht“ und eine der obigen Schutzmarken trägt.

קאנצערט-גראממאפאן אונד פאנאגראה.

רעיוגע אויסוואהל פאן יודישען אונד העבראישען פלאטטען אונד וואלצען נור אין אונטערזייכנעטעם ספעציאלהויז צו בעציעהען. עכטער קאנצערט-גראמ-מאפאן, מיט 5 פלאטטען גראמט, נור 40 פל. פארציגליכער פאנאגראף, מיט 5 וואלצען גראמט, נור 8.90 פל. פרייווקראנטע גראמט אונד פראנקא. ערסטע ספעציאלהויז פאן עכטען גראממא-פאנען אונד פאנאגראפען ען גראם עט ען דעטאיל.

Josef Wechsler, Krakau und Warschau.
(in Krakau: Grodgasse 71).

PAPRIKA UNG.

Szegediner I-a Rosenpaprika süßs, garantiert echt, anerkannt vorzügliche Qualität. Eigene Fäschung per Kg. um 5 Kronen. Versand unter Nachnahme von 3 Kg. an franko. Garantie Zurücknahme der Nichtkonvenierenden. Landesproducten Versandt-Geschäft --

Haupt A. Rudolf Budapest, VII, Urodog 22 K.

נאד דעם בראנד אין דער שווייץ

פערקויפע איך איינע עכטע זילבער-אוהר אום 4.50 פל עבענוא איינע לאנגע-זילבער-קעטטע אום 1.25 פל. נאכגאהמע. ואלאנגע פאר-ראטה רייכט.

Josef Feil, Krakau, Grodgasse 60
Uhrmacher & Juwelier

אויף פערלאנגען זענען פרייווקראנטע גראמט

Aron Geller
Baumwolle-Garn-Fabrik [Bohorodeczany (Galizien)]

ליעפערט צו בילליגסטען פרייווע זעהר פיינע אונד וויינע

בימוואלגארנע

פערשיעדענע סארטען, וועלכע בעזאנדערס פיר שטרקמאשינען זעהר געאייגענט זינד. ביטטע אום פראכעבעשמעללונג.

רעסטוראציה הגונה בקראקא

אתכבר בזה להוריע בשער בת רבים כי הרעסטוראציה בהאמעל מיללער דיעמעלסנאסטע 35

תנהגה מעתה על ידו ותחת השגחתו ותחשב לפיליאלע להרעסטוראציה שלי בקארלסבאר הנודעת מאז לשם ולתפארת, ולכן אחלה בזה פני הנוסעים דרך פה וגם אנשי עירנו הנכבדים לסור אלי. ובתן ימצאו בעזהיאי אצלו עונג ונחת בכל הענינים, הן במאכלים טובים ונעימים וגם מסשרתי עושי רצוני השוקדים ורוויים במלאכתם לפלאות חפץ כל איש ואיש ופיקו רצון עצהו"ט.

Saul Rafael Landau

Juvelier

KRAKAU Stradom 13.

עמפיעהלם זיין רייכהאלטיגעם לאנער פאן עכטען שוויצער נארד אונד זילבער אוהרען, גאלד קעמטען, גאלד אונד זילבער עט יובעלען ווארען. צו דען בידענעסען פרייזען, רעעלסטע כעדענונג.

יודישע צייטפראגען

אונטער דיעזעס זימעל ערשיינט אין אונזערעס פערלאגע איינע סעריע פאן בראשורען, דיא ברענענערע יודישע צייטפראגען בעהאנדעלען.

נומר 1 זאעבען ערשיינען!

אונזער פראגראם

פאן איינע מ. א. א. א. א.

דיא בראשורע כעהאנדערט איין אקטו-עללעס טעמא, וועלכעס יערען ציאניסמען בעזאנדערס אינטערעסירען מוס.

פרייז איינעס עקזעמפ. 40 רעל., פארטא 10 ה. 1000 עקזעמפלארע 80 קראנען.

פערזאנר גענען פאראיינוענונג דעס בער-טראנעס אדער נאכנאהמע.

Verlag Zion (Samuel Inslicht) Wien II/3 Untere Augartenstr 9

ביתי פתוח לרוחה.

אודיע בזה לכל באי שערי עירנו, כי כבר תקעתי אהלי עם הרעסטיראציע והאמעל חדש לפי רוח העת בבית

דיעטעלסנאסע 63.

אם אמרת אספרה כמו המעלות הנמצאות בעסקי החדש הגליון קצר מדהשרע, לכן אבקש מאת האורחים הנכבדים, סודו נא אל בית עבדכם, ולינו פה הלילה, ואז אקוה, כי תפיקו דיון בכל אשר תשאל נפשכם, והמיד הספרו תהלת ההאמעל החדש, והנני מוכן לקבל אתכם בספ"י ולשרתכם באהבה.

מאיר הכהן ראפאפארט פה קראקא.

איינע הערצענסזאכע

פערלאנגט אין ארלען מראפיקען נור

ח. ל. שפיטץ

ציגארעטטענהילזען אויס קראקוי.

איינע גראסע אנצאהל יודישע ארבייטער פינדען דא איהר בראט, וואכני די קווא-לימאט, זאווי די אויספיהרונג קיינעס-וועגס אנדערען נאכשטע העען. זוכט דאך ניכט כלאס דעס פאראורטיילס וועגען יוסט פרעמדע אדער אויסלאגדישע פאבריקאטע, וועלכע ביי דערזעלבען קוואליטאט טייערער קאסטען.

Wyd.: Naftali Hof. S. M. Baser. Odpowiedzialny Redaktor: S. M. Lazer. Drukem S. L. Deutschera w Podgórzcu.

דער שטאלץ יערער הויזרוי איז איין גוטער קאסע.

קאטהריינערס

קנייפ-מאלצקאפע

זאלטע ביי בערייטונג דעס טעגליכען קאפע-געטרענ-קעס אין קיינעם הויזהאלטע מעהר פעהלען.

ז ז ז

מאן פערלאנגע נור אריינגאל-פאקעטע מיט דעס נאמען קאטה-ריינער אונד קויפע ניט, וואס אפפען צוגעוואגען ווירד.

יום בשורה.

יצא שנית לאור עולם "ש"ת מהר"ם שי"ה"

מהנאון רשכבה"ג פאר הרור מוה"ר משה שיק זצלה"ה, תלמיד חביב לרבנו הגדול בעל חתם סופר ז"ע, הספר כולל ש"ת השוכות נחוצות לכל ת"ח וכפרט לרב ומורה הלכה בישראל, וכבר האירה העולם מכבודם בשנת ה"ט, כאשר נרפסו בפעם הראשונה, ולגודל חשיבות הספר היקר הזה אודו בולם משוק הסופרים ואינו נמצא אפילו במחיר יקר ובפרט במדינת גליציה ובקובינה. לכן התעוררתי לזכות את הרבים והרפסתי מחדש על צה"מ, וכדי שיוכל כל איש לקרוב אל עץ הרעה הזה קצבתי מחירי נמוך מאד, סך 3 K. ודמי הפארטא 30 העלער וכל מי שישתדל למכור י"ב אכספליים יקבל ספר אחד חנם. — מחיר המהר"ם שיק על תרי"ג מצות ב"ח 4 כהרים, מחיר שני הספרים יחד רק 6 כהרים.

אבינדרור הק' גרינוואלד רובין חתם משא ובר ד' פ"ק מ סיגעט Isidor Grünwald, M. Sziget (Ungarn).

כן יש להשיג חס' הזה עם כל מיני ספרים הנמצאים כעת בעולם בבית מסחר הספרים של אמ"ר הרב נ"י.

Jacob Grünwald, Buchhandlung M. Sziget (Ungarn).

SINA PELZ, KRAKAU

Gegründet 1873. Oesterreich.

איך ליעפערע ציאניסמען-אוהרען אנקער רעמאנאט, גענויא רעגולירט, מיט מנג-דוד אבצייבען א 3.25 פל; ציאניסמען-קעמטע מיט בילד הערצלס פיינסטע אויספיהרונג א 60 קר.; ציאניסמען קראוואט-נאדעלן פיינסטע ארבייט א 15 קר.; גראסעס פאבריק-לאנער פאן איהרען, גאלד, זילבער עט כינא-זילבער, מוזיק-ווארען אונד אנרערע בערארפס-ארטיקעל מיט שטיי-גענד בילליגען פרייזען. עקספארט נאך איבעראלל. אויף פערלאנגען שיקע איך איללוסטרירטע פרייז-קוראנטע מיט צירקא 2000 איללוסטרירטע ציאניסמען חנם אין כסף.

Advertisement for Emanuel Glaser, Dampselchwarenfabrik, Krakau, featuring a decorative border and text about their products.

עס איז ערשינען דאס יאנואר העפט פון "די יודישע צוקונפט" פרייז יעהרליך: 6 קראנען; 7 מארק; 8 פראנק; 2.50 רובל. 1/2 יאהר: 3 קראנען; 3 1/2 מארק; 4 פראנק; 1.25 רובל. אררעסע: DIE JÜDISCHE ZUKUNFT M. Ehrlich Krakau Diefelsgasse 59.

מורה עברי. חכרת "בני ציון" בהאראדענקא מבקשה מורה עברי פדניג מנוסה ע"פ "עברית בעברית". הפרטים ע"י מכתב על פי האררסה Alter Wieselberg. HORODENKA.

Advertisement for Gartenberg & Gebr. Gronner, Krakau, featuring a decorative border and text about their products.

עפילעפסי. לחלי-הנפילה ר"ל, רשכין (קראמפף) ולמחלות עצבים אחרות ידרשו ספר מיוחד לזה ויקבלו בחנם פראנקא ע"י Privil. Schwanen-Apotheke Frankfurt a. M.

ארבעה מינים! את אחי, אשר "הארבעה מינים" האלה: שוויצער קאזע, ליפטייער ברינדוי, אלמיטצער קווארנעל, קראקויער זעלכ-ווארען, דרושים להם, אנכי מבקש; הואילו נא לבוא אתי בבית המסחר, יש לאל ידו, לשרת אתכם על צד היותר טוב. — בהננוי נא בזאת, לבוא אלי אך בפראבע-בעשטעללונג, ותראו, כי יאמנו דברי. תוכלו לעשות בעשטעללונג מעט מזה ומעט מזה בפאסטפאקעט או גם על מין אחד. לא אשלה רק פ"ר נאכנאהמע. E. Moldauer Käse- u. Selchwaaren-Export Stryj, Ringplatz.

ערשטע לעמבערגער כשר דאמפף זעלכווארען פאבריק פאסט עט קאמפ. לעמבערג, גאזאוואנאסע נומער 10. קארל-לודוויגשטר. 41. הויפטפיליאלען אין לעמבערג כאימוף 18 באזשניצא 20. איינציג ראשטעהנערע כשרה זעלכווארען פאבריק, וועלכע אונטער אויפזיכט אונד מיט הכשר מהרב הגאון הגדול רשכבה"ג מוה"ר יצחק שמעלקעס האב"ר מקי' לבוב שטעהט. ערציינט ריא שטענסטע סאלאמי עט פערשיע-רענע זעלכווארען צו ביליגען פרייזען.